

NATUUR VAN NABIJ

Henk Kloen

▲ De bonte wikke bloeit volop. FOTO HENK KLOEN

De natuur is spontaan als altijd, ook in de stad

De laatste tijd heb ik een dubbele verhouding met de natuur. Aan de ene kant voel ik me beperkt om ongegeneerd en onbekommerd naar buiten te gaan; ik ga niet te ver weg en mijd drukke plaatsen of drukke momenten. Aan de andere kant is het heerlijk om even te ontsnappen aan de dwingende blik van beeldschermen en de coronanieuwswaard in alle media.

De natuur is spontaan als altijd en de warmte en zon is hebben onze omgeving groen en bloemrijk getoverd. Dat zie en ruik je bij de eerste stap naar buiten. Elke dag springen bloemen van weer een andere plant open, en opeens springen gespikkelde mereljongen vrolijk rond. Ik vind het fantastisch om te zien hoe in de stad planten elk hoekje van de stoep of randje langs de weg vullen. Eerst met groen, maar de bloemen volgen in ijtempo. Het laag gehouden gras rond kruispunten kleurt opeens rose van ooievaarsbekken.

Voordat struiken helemaal dichtgroeien bloeit daar witte

look-zonder-look, gele stinkende gouwe en rose dagkoekoeksbloem. En zelfs onder en boven keurige haagjes duiken nu bloemen op. Soms een fluitenkruid alsof de schermen als parachutes op de haag zijn geland, maar bij nader inzien prikt zijn stengel dwarsdoor een haag. Slimme klimmers sluipen door de haag omhoog en nemen vervolgens de bovenkant over. Soms zie je de heggerank en de bosrank dit doen, en bij mij in de buurt is een haag binnen de rotonde plotseling paars gekleurd door een deken bonte wikke.

Zo kan elk ommetje in je buurt dagelijks verrassingen opleveren. Het zonnige weer nodigt uit, maar baart ook alweer zorgen. De eerste planten hangen alweer slap in begin mei. Veel planten bloeien vroeger dan normaal, en dat zou wel eens een goede tactiek kunnen zijn om een aankomende droogte te vermijden. Maar het zou toch jammer zijn als eind juni alles al uitgebloeid is. Voor mij heel graag een paar flinke regendagen, zodat de natuur even kan bijtanken.

Elke dag springen bloemen van weer een andere plant open, dat zie en ruik je bij elke stap

Zwembad De Peppel gaat vandaag weer open

EDE Zwembad De Peppel in Ede gaat vandaag weer open. Het bad aan de Peppelsteeg is voorlopig alleen beschikbaar voor banenzwemmen en voor zwemclubs.

In het zwembad is een looproute gemaakt, waardoor er eenrichtingsverkeer ontstaat. Banenzwemmers kunnen kiezen uit vier extra brede banen voor verschillende snelheden. Zo halen zwemmers elkaar niet in en komen ze niet binnen 1,5 meter van elkaar. Bezoekers kunnen wel omkleden in het zwembad, maar mogen niet douchen.

Tim van de Kolk, manager Zwemzaken van De Peppel: „We

zijn erg blij dat we weer open kunnen. We krijgen de kans om te kijken hoe het gaat en de juiste keuzes te maken voor het vervolg.”

Zwemlessen en andere activiteiten zullen in een latere fase worden opgestart. De zwembaden waren wekenlang gesloten vanwege de strenge regels om het coronavirus in te dammen. Openluchtbad De Vrije Slag in Bennekom ging maandag open. Veenendaal (zwembad De Vallei) en Wageningen (De Bongerd) hebben nog geen datum genoemd. De Bongerd wil eerst nog een aantal stappen doorlopen, zoals het opstarten van de machinekamer en het badwater op temperatuur brengen.

LANDBOUW INNOVATIE

Ja, het kan echt: een zakje zaad van aardappelen

Als het aan het Wageningse bedrijf Solynta ligt, telen boeren straks aardappelen met behulp van aardappelzaad in plaats van met pootaardappelen. „Zaadjes bederven niet.”

Manon Bastidas

Wageningen

Nederland is een soort Olympische Spelen van de aardappelteelt, alles is hier top. Als je iets nieuws wilt beginnen, is het daarom ook de aller-moeilijkste plek om dat te doen”, zegt Hein Kruij, directeur van het Wageningse bedrijf Solynta.

Dat heeft de oprichters er niet van weerhouden om iets te proberen wat nog niet eerder gelukt was: aardappels op zo'n manier te veredelen, waardoor er van een ras allemaal identieke zaadjes ontstaan. „Toen we onze eerste presentaties bij boeren gaven, vroegen sommigen hoe we aan het zaad kwamen. Ze realiseerden zich nauwelijks dat er besjes aan de planten zitten, want ze waren alleen geïnteresseerd in de knol die eronder zit.”

25 gram

Volgens hem zitten er veel voordelen aan aardappelzaadjes ten opzichte van pootaardappelen. Zo kan de 2500 kilo pootgoed die nodig is voor 1 hectare worden vervangen door 25 gram aardappelzaad. „Pootgoed wordt in grote gekoelde containers naar Afrika verscheept. Als die drie weken bij de douane staan of als de koelge-

erator uitvalt, is alles verrot. Zaadjes bederven niet en kun je aan de postbode meegeven.”

Daarbij leveren de zaadjes vitelere aardappels op. „Aardappels uit pootgoed zijn in feite kopietjes van kopietjes, dus de kwaliteit wordt steeds een beetje minder.”

Misschien nog belangrijker is dat Solynta door hybride veredelingstechnieken in staat is om rassen snel resistent te maken tegen aardappelziekten. „In het oude systeem van veredeling

Als de containers met pootgoed drie weken bij de douane staan, is alles verrot

—Hein Kruij, Solynta

duurde het vijftig jaar om een aardappel te maken met één resistentie erin. Wij hebben er in twee jaar al twee resistentiegenen in gezet”, zegt Kruij.

Ook kunnen eigenschappen op het gebied van onder meer droogtetolerantie of smaak worden ingekruisd. „Maar als die in de natuur niet te vinden zijn, kunnen wij ook niks. We zijn niet bezig met genetische modificatie.”

Of de Nederlandse pootaard-

pelsector zich zorgen moet gaan maken? Hein Kruij denkt van niet. „Ik verwacht dat in Nederland de consumptieaardappelenboer de komende vijftien jaar gewoon nog met een knol begint. De pootgoedboeren gaan denk ik wel overstappen op ons systeem. Het helpt misschien dat we al een jaar of acht met hen praten en dat zullen we blijven doen.”

Vrienden

Volgens Kruij spreekt het boeren erg aan dat Solynta rassen kan maken waarbij er nauwelijks gif hoeft te worden gespoten. „Geen enkele boer vindt dat leuk om te doen, want het kost veel tijd en geld en is ongezond. Als we daarvoor dus een oplossing kunnen bieden, zijn we snel vrienden.”

Hein Kruij noemt een aardappel een 'waanzinnig mooi gewas'. „Het groeit overal, behalve op de noord- en zuidpool. Vergeleken met rijst en graan zitten er veel meer voedingsstoffen in. Dat maakt de aardappel heel geschikt om de wereldbevolking gezond te voeden.”

Om die reden zijn volgens Kruij de aardappelzaadjes misschien wel het interessantst voor ontwikkelingslanden. „Iedere dag sterven er 24.000 mensen door ondervoeding. Met onze zaadjes kunnen we daar voor een deel iets aan doen.”

▲ De Westluidensestraat in Tiel, nu nog het domein van auto's. FOTO RAPHAEL DRENT

◀ Hein Kruyt met een aardappelplantje dat uit zaad opgekweekt is. FOTO HERMAN STÖVER

Aardappelzaad wordt over hele wereld getest

De eerste grote test met aardappelzaad in 2016 in Congo leverde een enorme opbrengst op. „Ik werd er als een tovenaars onthaald. Op dat moment wisten we dat onze technologie de toekomst heeft”, zegt Kruyt.

In samenwerking met hogescholen en universiteiten worden de zaden inmiddels over de hele wereld getest. „Een aardappel die het niet goed doet in Zweden, doet het misschien wel prima in Frankrijk.”

Solynta heeft onlangs in de Verenigde Staten patent op de technologie gekregen. „Nu zoeken we ‘concurrenten’ die onze technologie willen gebruiken. In ons eentje kunnen we nooit de hele aardappelwereld bedienen. Door licenties uit te geven, ontvangen we royalty’s ontvangen.”

Kruyt verwacht dat het nog een jaar of drie duurt voordat de aardappels in Nederland in de winkel liggen. In Afrika kan Solynta waarschijnlijk volgend jaar al de markt op met het zaad.

Met onze zaadjes kunnen we iets doen aan de sterfte door ondervoeding

—Hein Kruyt, Solynta

‘Commissie van wijzen nodig bij Het Schild’

Er moet een ‘commissie van wijzen’ komen die op zeer korte termijn orde op zaken stelt in het bestuurlijk toezicht bij Het Schild, woon-zorgcentrum voor blinden en slechtzienden in Wolfheze.

Paul Bolwerk
Wolfheze

De nog aan te stellen onafhankelijke deskundigen dienen vervaagende beslissingsbevoegdheid te krijgen om de koers van de organisatie en de zorgverlening te bepalen, stelt Johan de Jong van de ondernemingsraad van Het Schild.

De ondernemingsraad (or) had 31 maart jongstleden al het vertrouwen in de leden van de raad van toezicht opgezegd. De or roept hen nu op in een brief, waarover de krant beschikt, om in het belang van de organisatie af te treden.

De ondernemingsraad dringt aan op de spoedige benoeming van nieuwe, onafhankelijke en deskundige toezichthouders die de dagelijkse en algemene leiding van het woon-zorgcentrum kritisch en professioneel begeleiden en ondersteunen. De huidige raad van toezicht wil desgevraagd geen toelichting geven.

De tijd dringt, want de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd wil dat Het Schild binnen enkele weken beschikt over een nieuwe raad van toezicht. Het Schild voldoet volgens de inspectie ‘niet aan belangrijke voorwaarden voor goede besturing’. ‘Dit leidt tot risico’s voor het bieden van goede zorg’, aldus de inspectie.

Deze zorg wordt ook gedeeld door interim-bestuurder/directeur Jan Tempelaar en zijn managementteam. „De impasse moet doorbroken worden, anders dondert Het Schild in elkaar”, zegt Tempelaar.

Het Schild kampt onder andere met ernstige financiële problemen. De or vindt dat interim-directeur Tempelaar en zijn team op de goede weg zijn om de problemen het hoofd te bieden.

Auto’s uit Tielse binnenstad, fruitboom erin

De binnenstad van Tiel gaat op slot voor automobilisten. Het wordt er groen en dorps, tot genoegen van winkeliers en bewoners. De vraag is echter wanneer, want de coronacrisis kan roet in het eten gooien.

Rinke den Os
Tiel

Het centrum van Tiel moet aantrekkelijker worden voor fietsers, wandelaars en bewoners. Vooral in de straten waar coffeeshops de grote trekkers zijn, zal het verschil straks merkbaar zijn. Grote parkeerstroken maken plaats voor groen, ronkende auto’s verdwijnen ten gunste van wandelaars.

Als alles volgens plan verloopt is het volgend jaar al zover. Maar niet iedereen is enthousiast over die planning. „De binnenstad verdient een impuls, dat absoluut. En als we het geld hebben, stemmen wij als eerste in met deze plannen, maar we weten helemaal niet hoe we er financieel voor staan”, zegt Yvonne Son-Stolk namens het CDA. „We zitten in een crisis van enorme omvang en we hebben nog geen idee welke wissel dat trekt op het huishoudboekje van Tiel. Daarom staan wij nu niet te trappelen voor grote investeringen.”

Wethouder Frank Groen betreurt dat geluid. „We moeten het gesprek met elkaar nog voeren. Dan heb ik er wat moeite mee als er al van alles

wordt geroepen. Daarbij; je kunt moeilijk de hele stad op slot gooien vanwege corona.”

De wethouder zou liever doorpakken om een langgekoesterde

We krijgen echt een Betuwe-waardig centrum, met veel groen en water

—Margriet van Heesch

wens van velen te realiseren. Want in Tiel wordt al enige jaren gesproken over een autoluw centrum. Automobilisten moeten op verschil-

lende plekken uit de centrumstraten worden geweerd door middel van verzinkbare palen en kenteken-camera’s. „Dat is behoorlijk prijzig”, erkent Groen die eerst dacht aan een systeem met alleen camera’s. „De recente ramkraak bij Blijdesteijn heeft een ander licht op de zaak geworpen.”

Margriet van Heesch, voorzitter van winkeliersvereniging Hart van Tiel, refereert ook aan die inbraak en is blij dat Groen voor fysieke obstakels kiest om auto’s te weren. Ze is sowieso te spreken over de plannen die klaarliggen. „We krijgen echt een Betuwe-waardig centrum. Met veel groen, waterpartijen en misschien zelfs wat fruitbomen.”

Dat is belangrijk, vindt ook wet-

houder Groen. „Omdat mensen daarvoor nog een stad in gaan. Je moet ervoor zorgen dat ze naar een ondernemer in de stad gaan in plaats van naar Bol.com.”

Winkelier Huub Oostendorp wordt niet enthousiast van het idee dat de binnenstad snel op de schop gaat. „We zitten nu midden in corona. Het winkelbestand heeft een paar jaar uitstel nodig om te herstellen. Anders krijg je dus klap op klap op klap.”

Groen begrijpt de angst, maar belooft tactisch te werk te gaan zonder de hele stad van A tot Z open te breken. „We gaan echt niet alles tegelijk doen. En we stemmen af met ondernemersvereniging Hart van Tiel.”